

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย

ลักษณะของประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample selection)

ประชากรเป้าหมาย (Target population) คือ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายอายุ 15-18 ปี ที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง (Population samples) คือ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย และถูกศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางพิพากษาคดีแล้ว และ ถูกส่งเข้ามาควบคุมอยู่ในสถานอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ เยาวชนชายหญิงที่มีอายุ 15-18 ปี , อ่านหนังสือออกและสามารถทำแบบสอบถามได้ด้วยตนเอง , สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวได้, เยาวชนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และ เยาวชนที่ได้รับการตัดสินการกระทำผิดแล้วมาอยู่ที่สถานฝึกและอบรมเด็ก และ เยาวชน รวมเวลาดังแต่ถูกควบคุมตัวมาจนถึงปัจจุบันไม่เกิน 6 เดือน

จากข้อมูลเบื้องต้นและรายงานยอดเยาวชน เดือน มิถุนายน 2544 ได้ประชากรตัวอย่าง ดังนี้ (จำนวนของเยาวชนเข้า-ออกไม่คงที่ในแต่ละวันแต่โดยเฉลี่ยจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน)

1. บ้านปรานี สถานแรกรับและฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิง จำนวน 282 คน
2. บ้านกรุณา สถานฝึกอบรมเยาวชนชาย จำนวน 943 คน
3. สถานฟื้นฟูยาเสพติดบ้านอุเบกขา สถานบำบัดเยาวชนชายที่ติดสารเสพติด จำนวน 61 คน
4. สถานกักกันบ้านอุเบกขา หน่วยฝึกอบรมเยาวชนชายที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 205 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) คือเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนดไว้ และอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางช่วงเดือน มกราคม 2545 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2545 จากจำนวนเยาวชน 1,491 คน (ยอดรวมเยาวชนในวันที่ 6 เดือนมิถุนายน 2544) ของหน่วยงานทั้ง 4 แห่งของสถานพินิจ โดยใช้ขนาดตัวอย่างดังนี้

ขนาดตัวอย่าง (Sample size) ⁽⁷⁴⁾

สูตร

$$n = Z^2 pq/d^2$$

$$n = \text{จำนวนตัวอย่าง}$$

$$Z = \text{ค่า Z จากตารางเมื่อกำหนดให้มีระดับความเชื่อมั่น 95\% = 1.96}$$

$$P = 0.5 \text{ ในกรณีไม่มีการสำรวจมาก่อน}$$

$$q = 1-p$$

$$d = \text{ความคลาดเคลื่อนของโอกาสที่จะพบโรค} = 0.05$$

$$n = (1.96)^2(0.5)(1-0.5)/(0.05)^2 = 384 \text{ คน}$$

ขนาดตัวอย่างจำนวน 384 คน และเมื่อสำหรับตัวอย่างที่กรอกแบบสอบถามผิดพลาดหรือได้คืนไม่ครบอีก 12 คน รวมเป็น 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Techniques)

1. กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratify sampling โดยแบ่งลักษณะเพศชายหญิงของตัวอย่างก่อน จากข้อมูลสถานพินิจฯ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในหน่วยงานทั้ง 4 แห่ง แบ่งออกเป็น ชายและหญิง ได้ดังนี้ บ้านเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปราณี) 1 แห่ง บ้านเยาวชนชาย (บ้านกรุณา, สก.บ้านอุเบกขาและสพ.บ้านอุเบกขา) 3 แห่ง

2. แบ่งตัวอย่างที่จะศึกษาเป็นชายต่อหญิง โดยมีจำนวนระหว่างชายหญิงดังนี้ ชาย 1,209 คนต่อ หญิง 282 คน คิดเป็นสัดส่วน ชาย 4 คน ต่อ หญิง 1 คน ดังนั้นขนาดตัวอย่าง 400 คน จะได้ประชากรชาย 320 คน ต่อ ประชากรหญิง 80 คน

ประชากรชาย 320 คน แบ่งศึกษาตามบ้าน 3 แห่ง ได้สัดส่วนดังนี้

สพ.บ้านอุเบกขา : สก.บ้านอุเบกขา : บ้านกรุณา

14 คน : 54 คน : 252 คน

3. เมื่อได้จำนวนเยาวชนจำนวนเพียงพอกับจำนวนที่ต้องการศึกษาในแต่ละบ้านแล้ว นำมาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเลือกจากหมายเลขประจำตัวของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายโดยไม่เลือกเลขซ้ำ

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2545 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเยาวชน ประวัติครอบครัว ประวัติการทำผิดกฎหมาย ประวัติการติดยาเสพติดให้โทษ ประวัติการใช้สารเสพติดของสมาชิกในครอบครัว รวม 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ TPQ (Tridimensional Personality Questionnaire) ซึ่งแปลโดยอาจารย์นายแพทย์สุขเจริญ ตั้งวงษ์ไชย มีคำถามจำนวน 100 ข้อ เป็นแบบทดสอบตอบด้วยตนเองโดยกากบาทในช่องคำตอบ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (scales) 12 ด้านย่อย (subscales) ดังนี้

		ผู้ที่ได้คะแนนสูง	ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ
Novelty Seeking (แสวงหาสิ่งแปลกใหม่)	NS ₁	ชอบค้นคว้าวิจัย อยากรู้อยากเห็น	เฉยเมย ไม่สนใจ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
	NS ₂	หุนหันพลันแล่น ตัดสินใจเร็ว	ตัดสินใจตามเหตุผล ช่างวิเคราะห์ที่ถี่ถ้วน
	NS ₃	ชอบใช้ง่าย รักสนุก ร่าเริง	ตระหนี่ไว้ตัว เกร็งขรัม
	NS ₄	ไม่มีระเบียบ	เจ้าระเบียบ เกร็งครัด
Harm Avoidance (หลีกเลี่ยงอันตราย)	HA ₁	ซีงกังวล เจ้าทุกข์ หวั่นกลัวอันตราย	ผ่อนคลาย มั่นใจตนเอง มองโลกในแง่ดี
	HA ₂	เครียดง่าย ไม่มั่นใจ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง	สงบมั่นใจ ในทุกสถานการณ์
	HA ₃	ขี้อาย	กล้าชอบสังคม
	HA ₄	อ่อนเปลี้ย เหนื่อยล้าง่าย	มีพลัง แข็งแรง
Reward Dependence (ติดพึงใจในรางวัล)	RD ₁	อารมณ์อ่อนไหว อบอวน ชอบสงสาร	ใจแข็ง เย็นชา
	RD ₃	ชอบผูกพันใกล้ชิด	แยกตัว เห็นห่าง
	RD ₄	พึ่งพาผู้อื่นทางใจ รือรือในการตัดสินใจ ชอบทำให้ผู้อื่นพอใจ	ไม่พึ่งใคร ไม่สนใจเสียงวิพากษ์วิจารณ์
Persistence (ความอดทนไม่ทอดย)	P	ขยัน สู้งานหนัก ไม่ทอดย	ไม่กระตือรือร้น เกียจคร้าน ยอมแพ้ง่าย
	RD ₂	เป้าหมายสูง ทะเยอทะยานสมบูรณ์แบบ	ไม่ทะเยอทะยาน

ระดับการวัดเป็น Interval Scale ตอบใช่ให้ 1 ตอบไม่ใช่ให้ 0 แล้วนำคะแนนที่ได้มารวมกันเป็น ส่วนๆแต่ละส่วนคือองค์ประกอบย่อยของบุคลิกภาพ 12 ด้านย่อย ได้แก่ NS₁, NS₂, NS₃, NS₄, HA₁, HA₂, HA₃, HA₄, RD₁, RD₂, RD₃, RD₄ จาก 12 ด้านย่อย จำแนกเป็นกลุ่มพฤติกรรม 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 Novelty Seeking = ผลรวมของข้อด้านย่อย 4 ด้านย่อย คือ NS₁ + NS₂ + NS₃ + NS₄

กลุ่มที่ 2 Harm Avoidance = ผลรวมของข้อด้านย่อย 4 ด้านย่อย คือ $HA_1 + HA_2 + HA_3 + HA_4$ กลุ่มที่ 3 Reward Dependence = ผลรวมของข้อด้านย่อย 3 ด้านย่อย คือ $RD_1 + RD_3 + RD_4$ กลุ่มที่ 4 Persistence = ข้อด้านย่อย 1 ด้าน คือ RD_2 แปลผลโดย นำคะแนนที่ได้ในแต่ละส่วนของกลุ่มพฤติกรรม 4 กลุ่มมาหาจำนวน, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อ โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการเปิดรับข่าวสารของ วริศรา วรลักษณ์⁽⁴⁹⁾ และแบบสอบถามการใช้และความพึงพอใจสื่อของล้ำค่า ไพธิ์กระจ่าง⁽⁵⁾ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน รวม 68 ข้อ

ส่วนที่ 3.1 สอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อ คือ

ประเภทของสื่อ ข้อคำถามที่ 1-5 รวม 5 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายปิด ลักษณะคำตอบ มีการให้คะแนนในส่วนของความบ่อยครั้งในการใช้สื่อประเภทต่างๆ โดยให้คะแนน 1-5 คะแนน ได้แก่ 1 = ไม่เคย 2 = น้อยมาก 3 = นานๆครั้ง 4 = บ่อย 5 = บ่อยมาก

ความนิยมในเนื้อหาของสื่อมวลชนและสื่อเกมคอมพิวเตอร์/วิดีโอเกม ได้แก่ ข้อ 6-19 รวม 14 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายปิด ให้คะแนน 1-4 ได้แก่ 1 = ไม่ชอบ 2 = เฉยๆ 3 = ชอบ 4 = ชอบมาก

นำคะแนนที่ได้มาแสดงผลเป็นจำนวน, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พฤติกรรมการใช้สื่อบุคคล ข้อคำถามที่ 20-22 รวม 3 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายปิด และปลายเปิด

พฤติกรรมการใช้สื่อเมื่อเยาวชนประสบปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ข้อคำถามที่ 23-25 รวม 3 ข้อ เป็นข้อคำถามปลายปิดและเปิด

พฤติกรรมการใช้สื่อด้านสุขภาพจิตวัยรุ่น ข้อ 26-27 รวม 2 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดและเปิด

นำข้อมูลที่ได้มาแสดงผลเป็นจำนวน และ ร้อยละ

ส่วนที่ 3.2 สอบถามความพึงพอใจที่เยาวชนคาดว่าจะได้รับจากสื่อ ข้อที่ 28-68 รวม 41 ข้อ ข้อคำถามประกอบด้วยคำถามปลายปิด สอบถามถึงเหตุผลในการใช้สื่อโดยมีการให้คะแนน 1-4 ดังนี้ 1 = ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเลย 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก นำคะแนนที่ได้นำมาวัดเป็นจำนวน, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงประจักษ์ โดยนำแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการใช้สื่อที่ดัดแปลงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย จิตแพทย์ จำนวน 3 ท่าน และนักนิเทศศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้ให้คะแนน ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความเที่ยงตรงของเนื้อหา = 0.8 จากช่วงคะแนน 0 - 1
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว นำไปทดลองใช้กับเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
3. นำผลของแบบทดสอบส่วนที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่คาดว่าจะได้รับจากสื่อที่ได้จากการทำ try out มาตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.93

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามได้ครบทั้งหมด เป็นจำนวน 400 ชุด จากนั้นนำมาแปลงข้อมูลที่ได้เป็นรหัสตามคู่มือลงรหัสที่ได้จัดเตรียมไว้ บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล, ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อและข้อมูลบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ เทียบเป็นอัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic)

- 2.1 ใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันในตัวแปรดังนี้

- การหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมของครอบครัวกับความบ่อยครั้งใน

การใช้สื่อ

- การหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมของครอบครัวกับความพึงพอใจสื่อ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความพึงพอใจสื่อ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความบ่อยครั้งในการใช้สื่อ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความนิยมในเนื้อหาสื่อ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้งในการใช้สื่อกับความพึงพอใจสื่อ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้งในการใช้สื่อกับความนิยมในเนื้อหาสื่อ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจสื่อกับความนิยมในเนื้อหาสื่อ

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความบ่อยครั้งในการใช้สื่อ, ความนิยมในเนื้อหาสื่อและความพึงพอใจสื่อด้านต่างๆระหว่างเพศชาย/หญิงและเยาวชนที่ใช้/ไม่ใช้สารเสพติดโดยใช้ สถิติ t-test

2.3 ใช้สถิติ ANOVA สำหรับตัวแปรอิสระที่มีกลุ่มเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่ม

- เปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจสื่อด้านต่างๆระหว่างกลุ่มสถานภาพสมรสของบิดามารดา

- เปรียบเทียบความแตกต่างของความบ่อยครั้งในการใช้สื่อ, ความนิยมในเนื้อหาสื่อและความพึงพอใจสื่อด้านต่างๆระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาของเยาวชน

- เปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจสื่อด้านต่างๆระหว่างกลุ่มของการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ